

Statistik

Nationellt undersöktes svenskarnas friluftsvanor år 2014. Studien omfattar bland annat utövande av friluftsliv, deltagande i friluftaktiviteter, värden för friluftslivet, tillgänglighet, upplevelser av buller, friluftslivet hos olika grupper, samt friluftslivets förändring över tid.

Studien genomfördes som en nationell enkätundersökning. Enkäten utgör en viktig del i arbetet med uppföljning av friluftsliv i miljömålssystemet samt målen för friluftspolitiken (se Naturvårdsverket, 2014). Undersökningen genomfördes som en elektronisk panelundersökning (8410 intervjuer med personer bosatta i Sverige i åldersintervallet 16–84 år) och utfördes av Mittuniversitetet (i samarbete med undersökningsföretaget Norstat) på uppdrag av Naturvårdsverket.

Sundsvall har som Örnsköldsvik gjort en ”speglade” undersökning i sina kommuner med hjälp av Peter Fredman MIUN. **Natur och Friluftsliv i Sundsvalls kommun.** (se bilaga)

Denna bilaga innehåller också några fler sätt vi jobbar med statistik på i Sundsvall. Först redovisar vi vår **målgruppsanalys** som vi genomförde i samarbete med Skogsstyrelsen, en stor undersökning med 1 500 intervjuer och 15 frågor, frågor som följer det nationella konceptet.

Men vi har inte stannat med det. Sedan fem år tillbaks har vi såväl rörliga mätare som fasta för att mäta de **faktiska passagerna**, den senare varianten har mätt passagerna under alla år runt Sidsjön och infarten till Friluftscentrum . Ett antal rörliga mätare har räknat passager på Ryggkurvan, Hulilägdorna, Hulispåret, NTO, Töva Lite mfl ställen. Några exempel presenteras

För det tredje startade vi också en undersökning om **skolskogar** som olyckligtvis inte togs emot på det vis vi förväntat oss med svar från endast 20% från de skolor och förskolor som finns i Sundsvall. Detta är en undersökning vi får anledning att återkomma till.

Sist redovisar vi en s.k. **”kvalitetsundersökning”** en metod där vi under en kortare period gjort faktiska iakttagelser utan att kontakta de besökande för att se om man är ensam, i grupp, har barnvagn, hund, springer, går, åker skidor allt för att försöka få en så komplett bild av besökarna som möjligt. Undersökningen genomfördes vid P-platsen till Ryggkurvan och vid Ankeborg.

En målgruppsanalys

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen att samla in och samordna statistik om friluftsliv. Man har delat in statistikinhämtandet i olika programnivåer

Under åren 2013 till 2015 samarbetade Skogsstyrelsen med Arbetsförmedlingen och med Försäkringskassan i ett projekt kallat SAFT en intervjuundersökning med målgruppen frilufvare på 17 platser.

Kultur & Fritidsförvaltningen blev kontaktad av Skogsstyrelsen för att ge förslag på arbetsuppgifter inom området friluftsliv. Skoterleder och vandringsleder kunde röjas, skyltar tillvekadades och mycket arbete uträttades däribland underlaget till målgruppsanalysen.

Under våren och sommaren 2014 hade vi flera grupper igång som med penna och papper intervjuade 1496 personer på ett flertal friluftsanläggningar/platser. Man ställde 15 frågor som sedan utvärderades till korta grupperade svar. Vi såg möjligheten att här gratis kunna göra en målgruppsanalys och kunna redovisa in dryga 22 000 svar i kommunens system för utvärdering av undersökningar DEFGO Med personalen på Skogsstyrelsen skrevs resultatet in i DEFGO... ett gigantiskt arbete.

Till utvärderingen av de inkomna och av DEFGO sammansatta resultaten fick vi hjälp av Pouyan Behmani Amin som anställdes via kommunens Kom i Jobb. Tyvärr han vi inte med allt till slut vilket visar sig att mängdsiffror blandas med procenttal.

Arbetet gör inte kall på att vara vetenskapligt gjord då vi inte har haft den rätta kunskapen för detta. Vi vill dock påstå tatt man kan dra vissa slutsatser taget att man förstår förutsättningarna som urval, val av plats, val av tid, åldersfördelning, frågeställningen och gruppering av svar mm.

Frågeformuläret

Plats	Datum	Tid	Grupp	Signatur
-------	-------	-----	-------	----------

1. Vilken är den viktigaste insatsen kommunen bör göra för att underlätta dina möjligheter att utöva friluftsliv?

2. Ange namnet på det friluftsliv/naturområde i kommunen som är viktigast för dig?

3. Finns det något i omgivningarna här som gör att du kan känna dig otrygg?

4. Vad har du för avsikt att göra i friluftsområdet?

5. Hur tog du dig hit?

--

6. Hur långt härifrån bor du ungefär?

--

7. Där vi är nu, finns det något speciellt som fattas eller behöver göras i området med tanke på friluftsliv?

--

8. Kvinna/Man

--

9. Ålder

--

10. Postnummer

--

11. Hur många år har du varit bosatt i Sundsvall

1

--

1-5

--

5-10

--

mer än 10

--

12. Var växte du respektive dina föräldrar upp? Markera det alternativ som passar bäst.

I Sverige

I Norge, Finland, Danmark I

annat land

Jag själv växte

--	--	--

upp

Min mor växte

--	--	--

upp

Min far växte upp

--	--	--

13. Hur många personer ingår i ditt hushåll, inklusive dig?

Barn 0-5 år

--

Barn 6-12 år

--

Ungdomar 13-17 år

--

Vuxna 18 år och äldre

--

14. Vilken utbildning har du? Markera den högsta utbildningen du har. Har du ännu inte avslutat din utbildning, markera då den utbildning du deltar i.

Obligatorisk skola (t ex grundskola, folkskola)

--

Gymnasieutbildning

--

Universitets- eller högskola

--

15. Vilken har varit din huvudsakliga sysselsättning de senaste 12 månaderna?

Heltidsarbete	<input type="text"/>
Deltidsarbete	<input type="text"/>
Pensionär	<input type="text"/>
Studerande	<input type="text"/>
Arbetsökande	<input type="text"/>
Annat	<input type="text"/>

De här 17 platserna besöktes och genom grupperingen kan vi avgränsa antalet till 7 stycken, vilket gör saken lite enklare

Huli	13	
Sticksjön	114	
Summa	127	127

Håkanstå	11	
Norraberget	197	
Ryggkurvan	196	
P-pl Ryggspåret	38	
Summa	442	442

Nackstaspåret	7	
Värmeverket	40	
Grodtjärn	87	
Summa	134	134

Ankeborg	87	
Sidsjön	488	
Summa	575	575

Södraberget	125	125
-------------	-----	-----

Alnö skidstation	8	
Alnö strand	3	
Summa	11	11

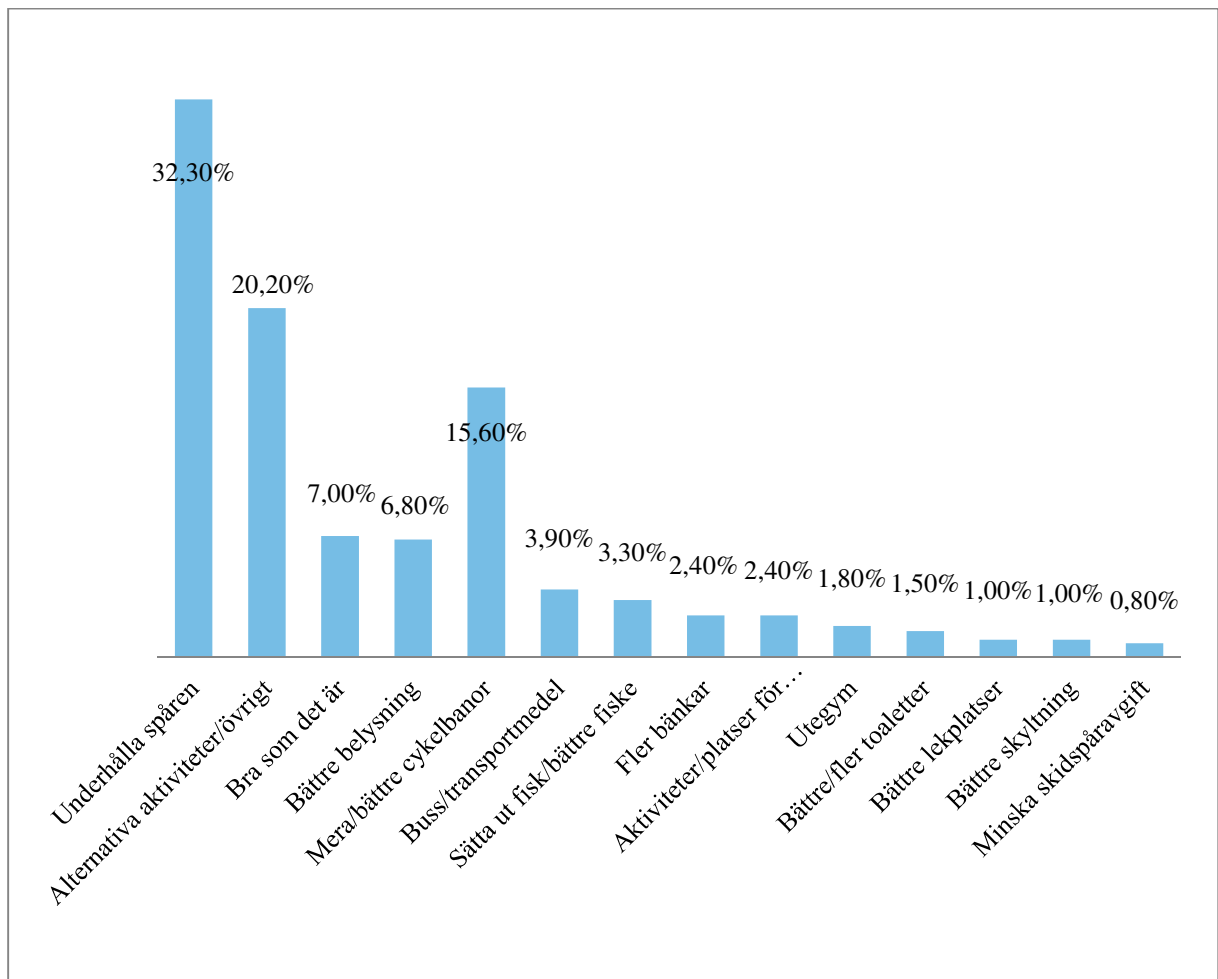
Selånger Åkanten	14	14
------------------	----	----

Ortviksparken	31	
Skönsbergsspåret	16	
Summa	47	47

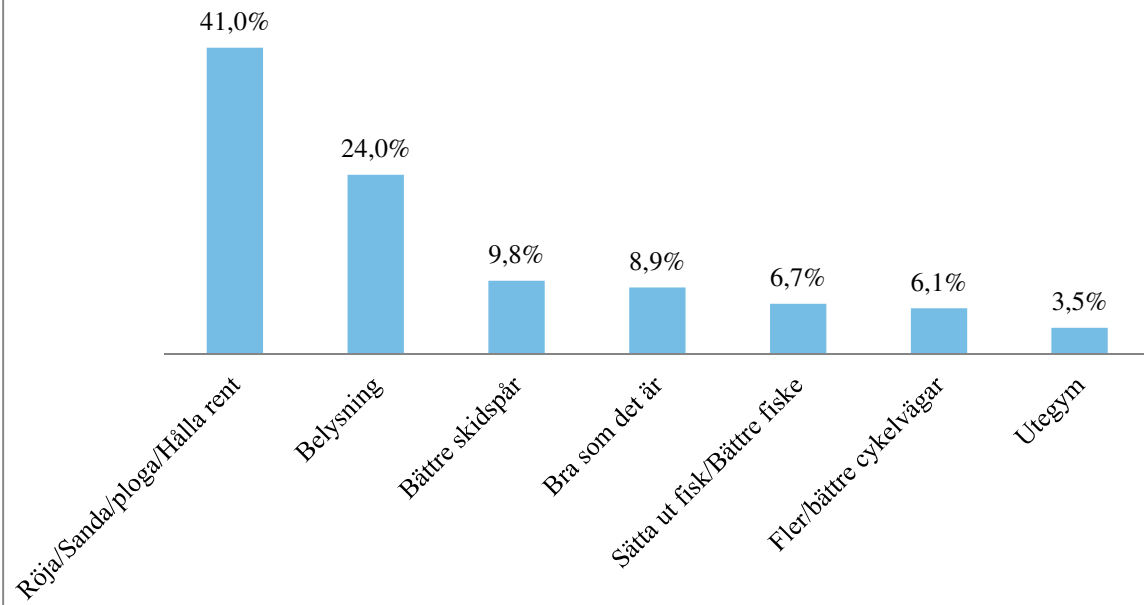
1475

Vilken är den viktigaste insatsen kommunen bör göra för att underlätta dina möjligheter att utöva friluftsliv?

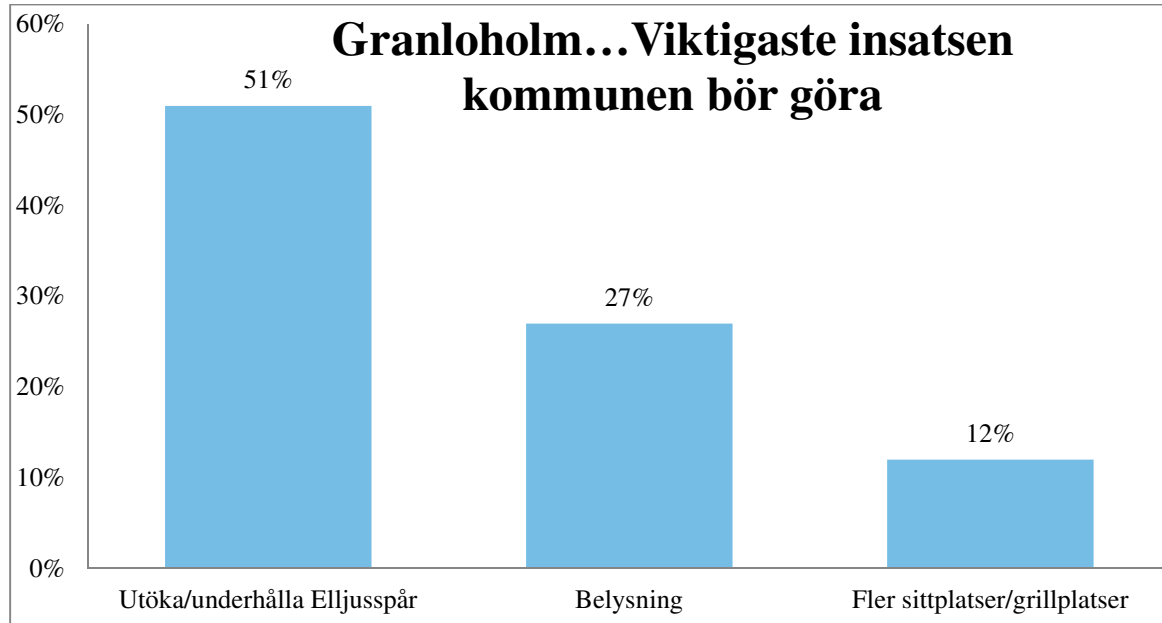
Den här frågan fick mest utvecklande svar varför vi valde att gruppera dem till en konkret åtgärd för att kunna utvärdera svaren bättre. Vilken åtgärd man eftersöker varierar säkert från ställe till ställe, man kan ju inte sätta ut fisk på Norra Berget! Men faktiskt kan man se att underhåll av spåren är prioriterat var än man befinner sig. Tittar man specifikt på Sidsjön med 575 utfrågade dominerar viljan att få plogat och sandat runt sjön. Resultatet från Granloholm är i princip detsamma men där har man redan en plogad och sandad gångväg vilket syns på resultatet

Sidsjön...Viktigaste insatsen Kommunen bör göra

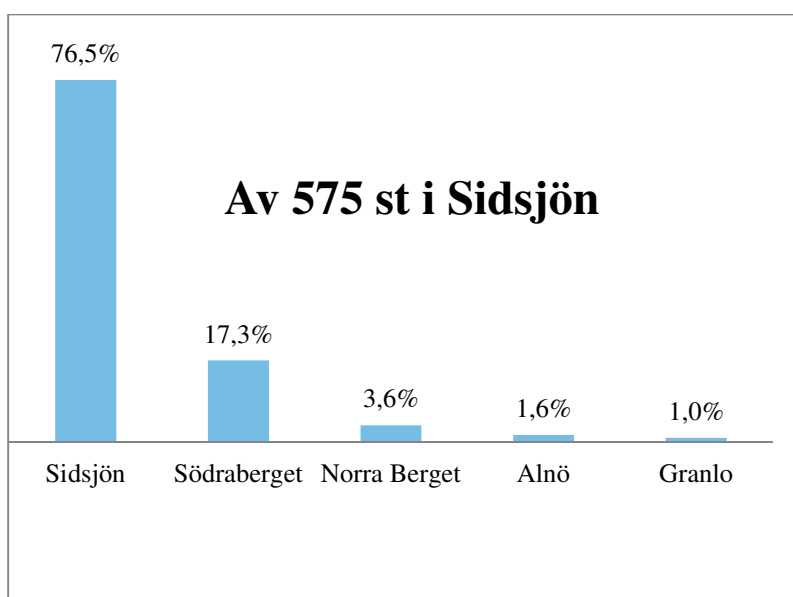
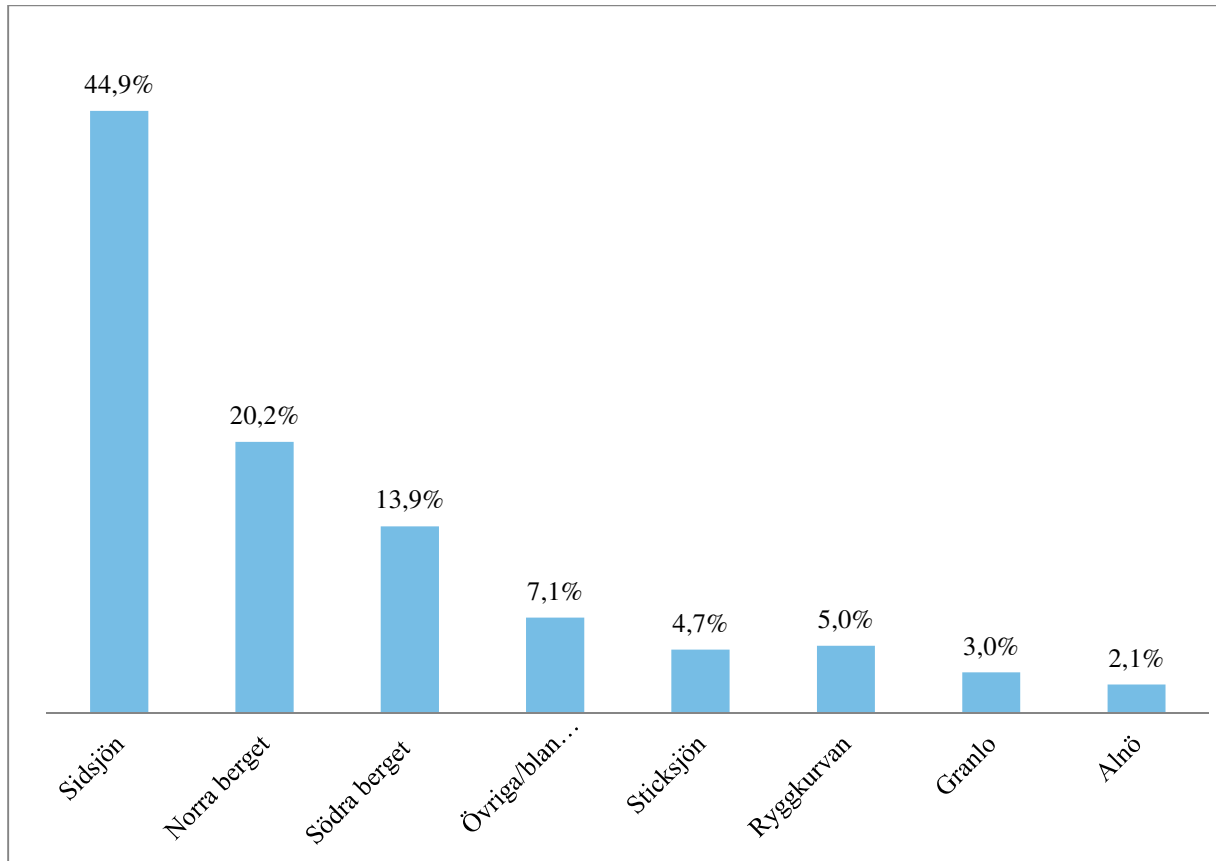

Granloholm...Viktigaste insatsen kommunen bör göra

Ange namnet på det friluftsnaturområde i kommunen som är viktigast för dig?

Att Sidsjön och Norra Berget våra två tätortsnära naturreservat skulle vara populära är ingen överraskning men att Södra får relativt låga siffror kan nog bero på urvalet och kanske det faktum att det är svårt att ta sig dit annat än med bil.

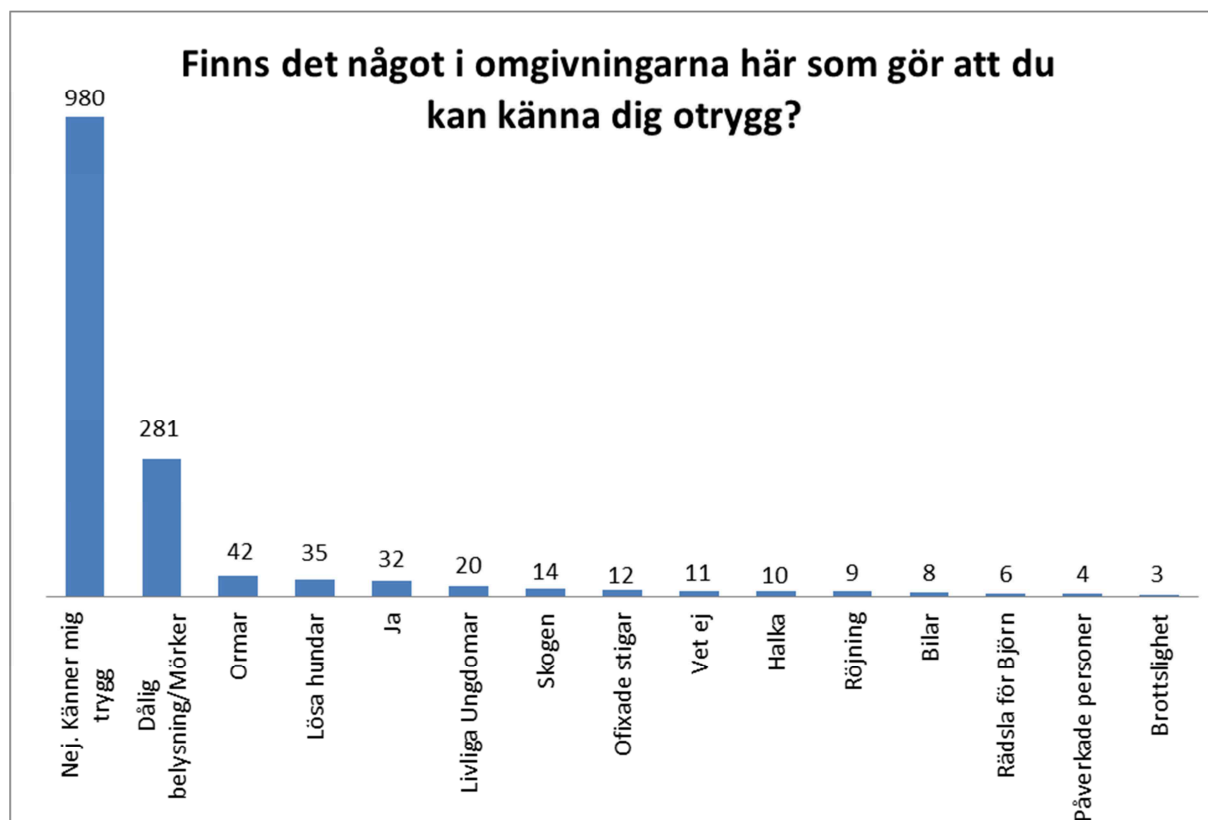

Trygghet

Trygghet är en viktig och skall tas hänsyn till så mycket det bara går. Se, Synas och Säker följer varandra hand i hand. Frågan ger vid handen att två tredjedelar känner sig trygga på den plats frågan ställdes. Skillnaden i tryggheten mellan könen är för stor för att vi skall kunna känna oss nöjda med trygghetsarbetet. Att satsa på bättre belysning ser ut som en framkomlig väg.

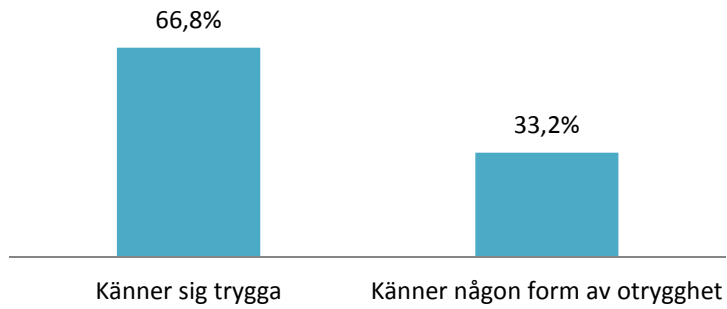
I Fredmans rapport ställs frågan "Händer det att du inte känner dig trygg när du vistas i naturområden inom gångavstånd från din bostad. 70% svarade aldrig och 25 procent ja, någon gång ibland. Ställer vi frågan på plats i någon av våra natur/friluftsområden sjunker siffran obetydligt om man räknar ihop alla, dock kan man se geografiska skillnader där differansen mellan norra Sundsvall med Ryggkurvan, Norra berget och södra med Sidsjön, Södraberget är närmare 20%.

I Fredmans rapport ställs frågan "Händer det att du inte känner dig trygg när du vistas i naturområden inom gångavstånd från din bostad. 70% svarade aldrig och 25 procent ja, någon gång ibland. Ställer vi frågan på plats i någon av våra natur/friluftsområden sjunker siffran obetydligt om man räknar ihop alla, dock kan man se geografiska skillnader där differansen mellan norra Sundsvall med Ryggkurvan, Norra berget och södra med Sidsjön, Södraberget är närmare 20%.

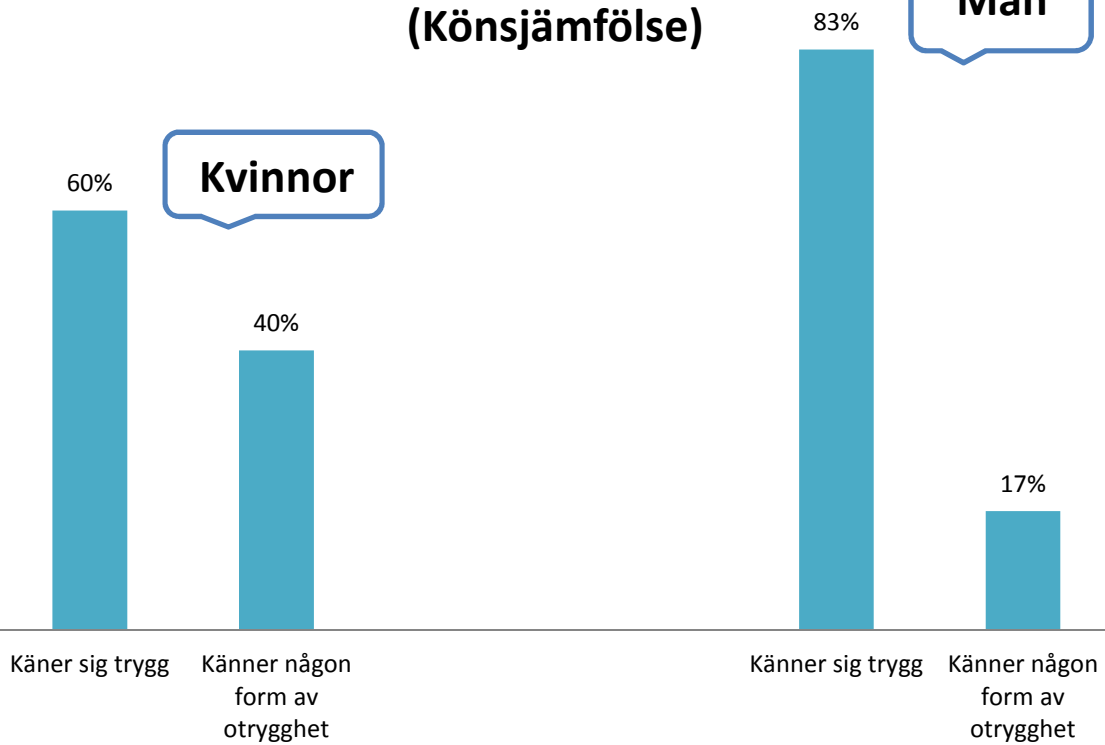

Trygghetskänslan

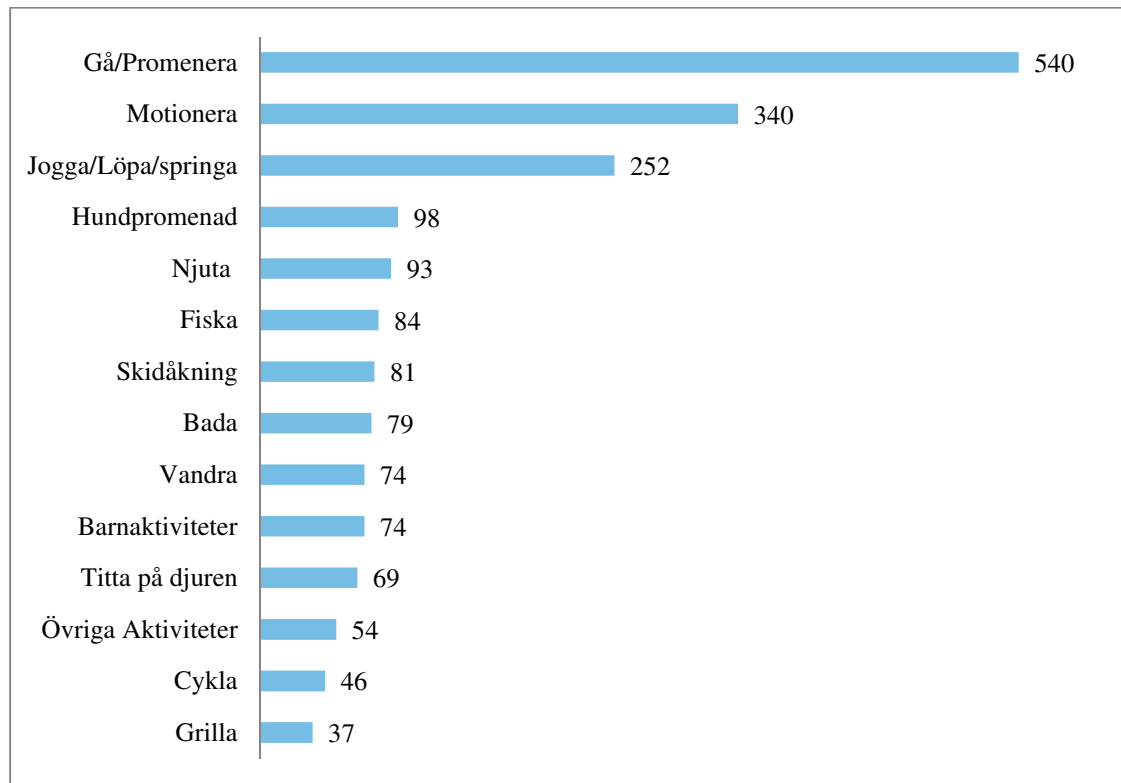

Trygghetskänslan (Könsjämförelse)

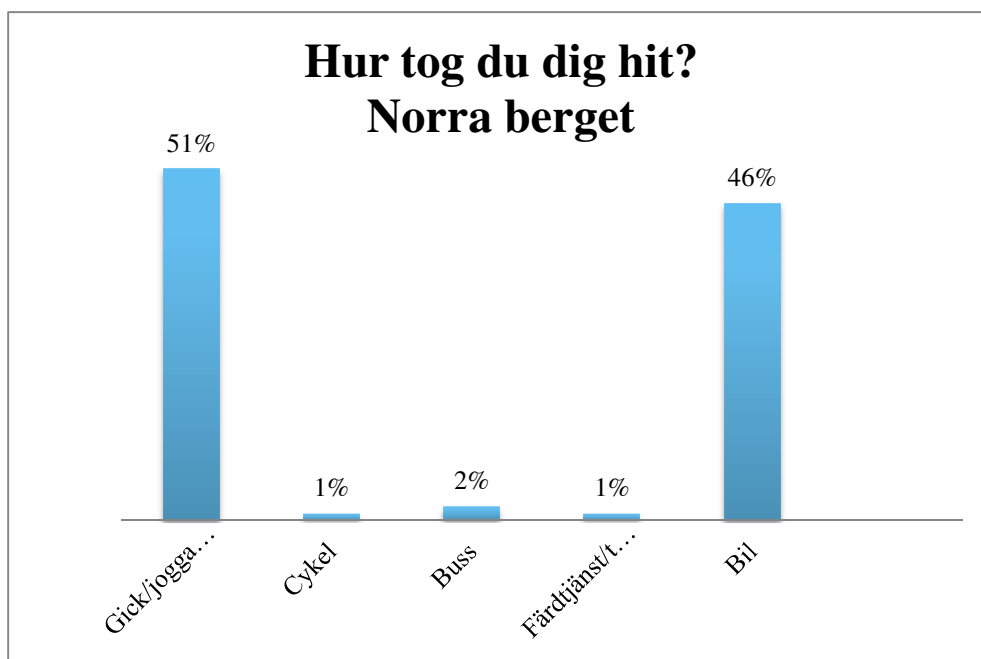
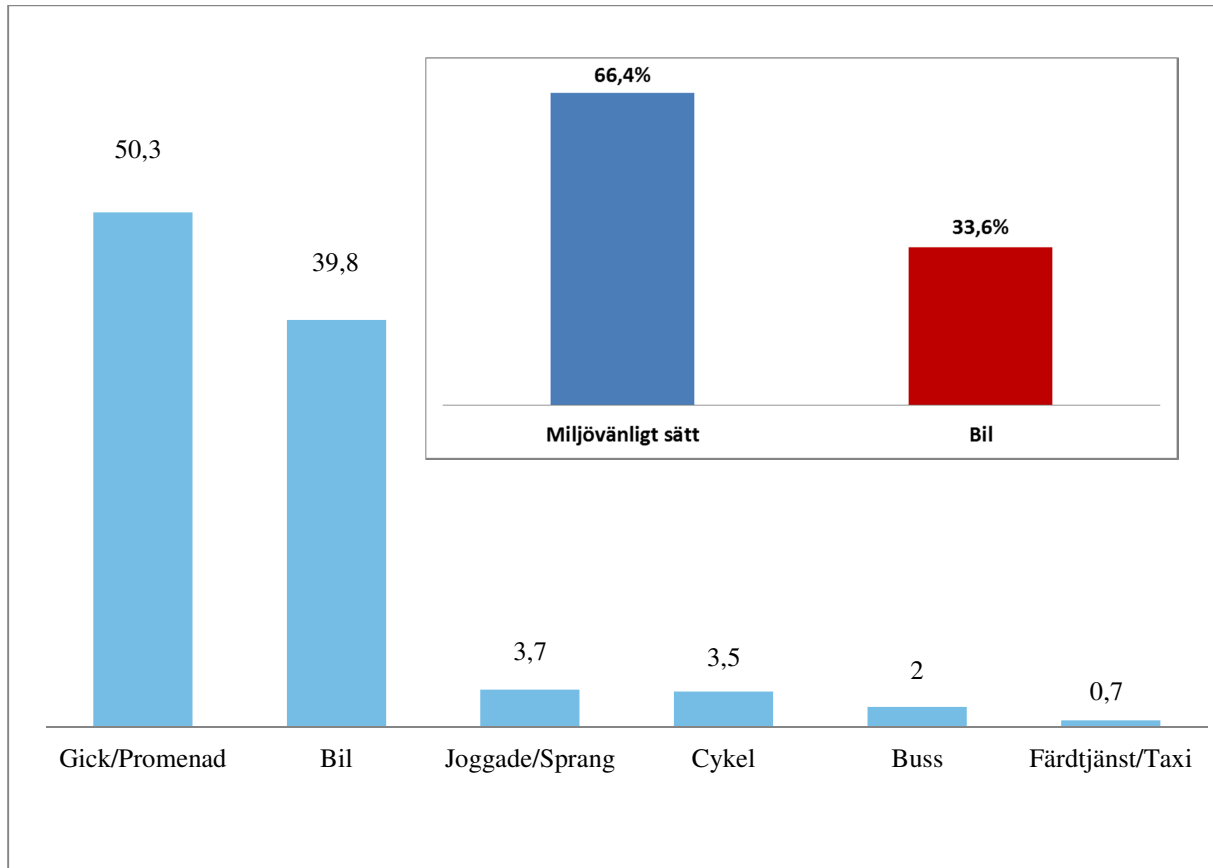
Vad har du för avsikt att göra i friluftsområdet?

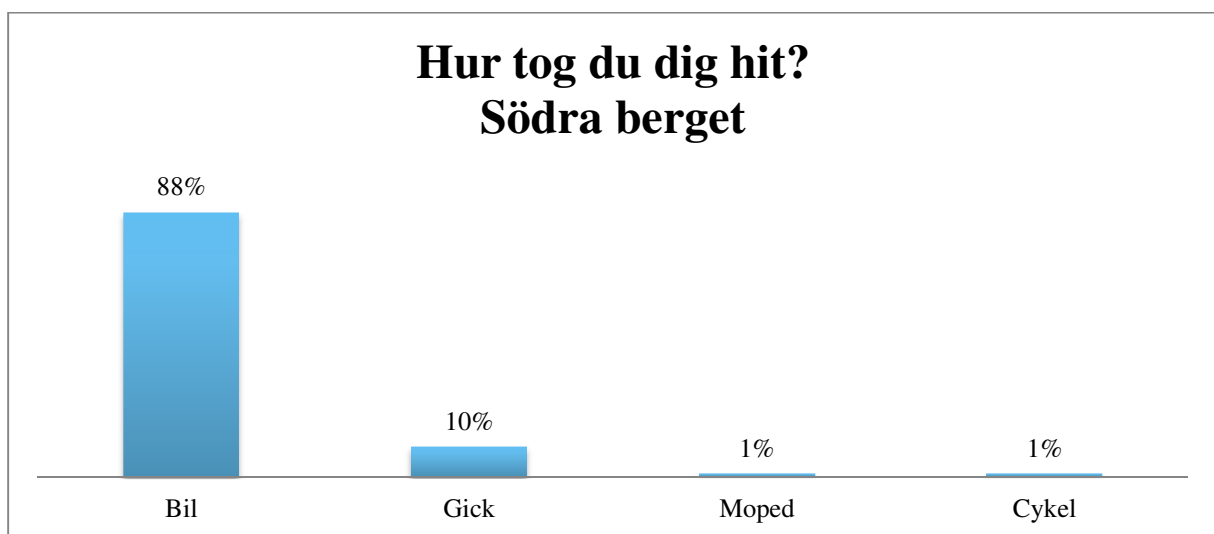
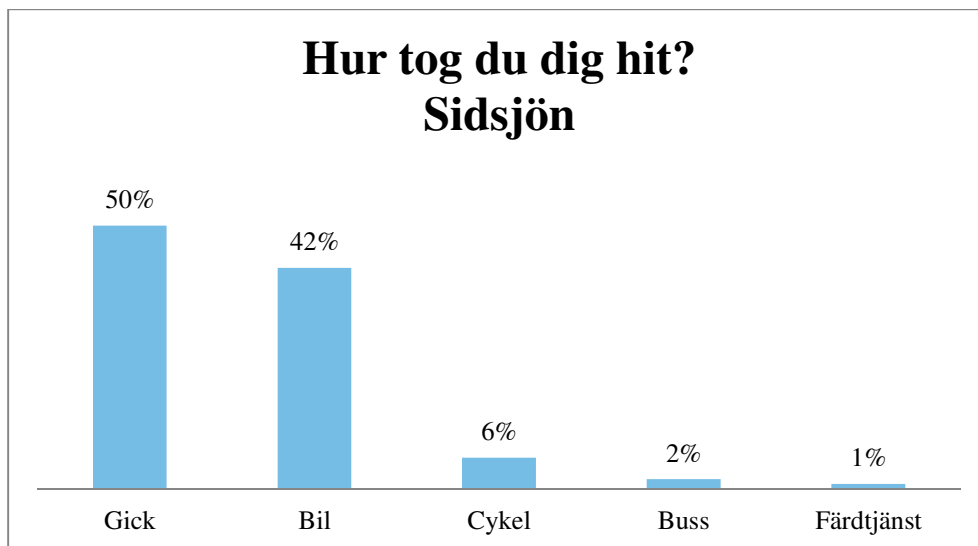
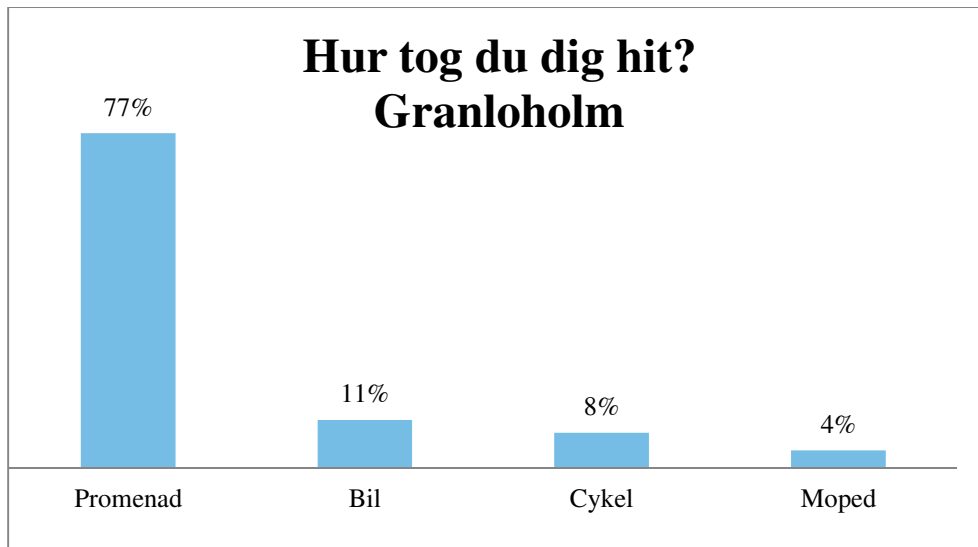
Resultatet är föga överraskande, alla undersökningar i frågan stötar detta resultat. En reflexion är hundens betydelse för utövandet av friluftsliv.

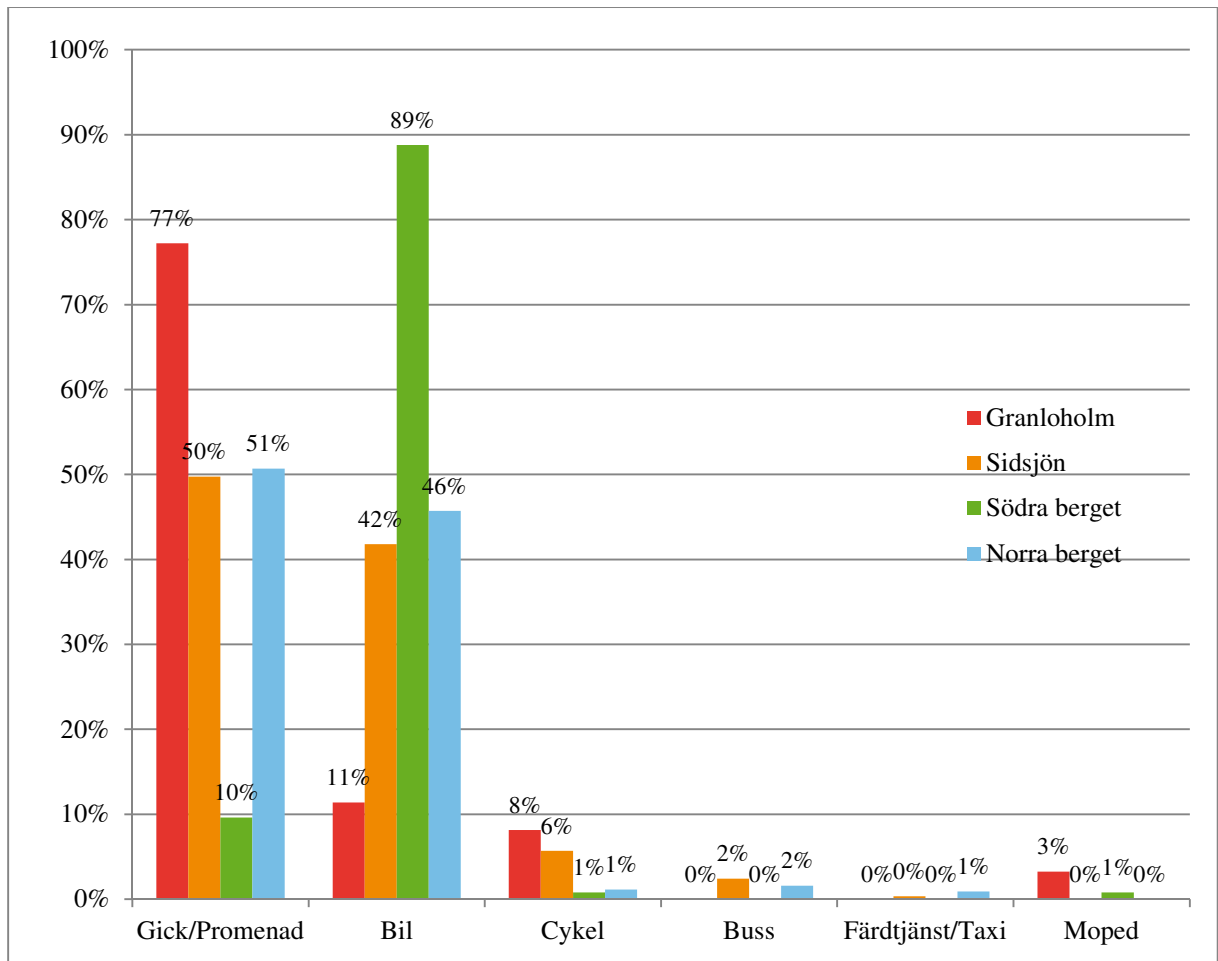

Hur tog du dig hit?

Detta är intressant och varierar från plats till plats. Mäter vi alla områden i ett och samma diagram och dessutom lägger in värderingen miljövänligt så tar sig 66% till sin friluftsutövning miljövänligt. Tittar vi på våra tre populäraste områden finns en ganska tydlig skillnad där Södra Berget av naturliga orsaker avviker rejält.

I den här tabellen gjort en sammanställning av de 4 tidigare tabellerna för att göra jämförelsen enklare.

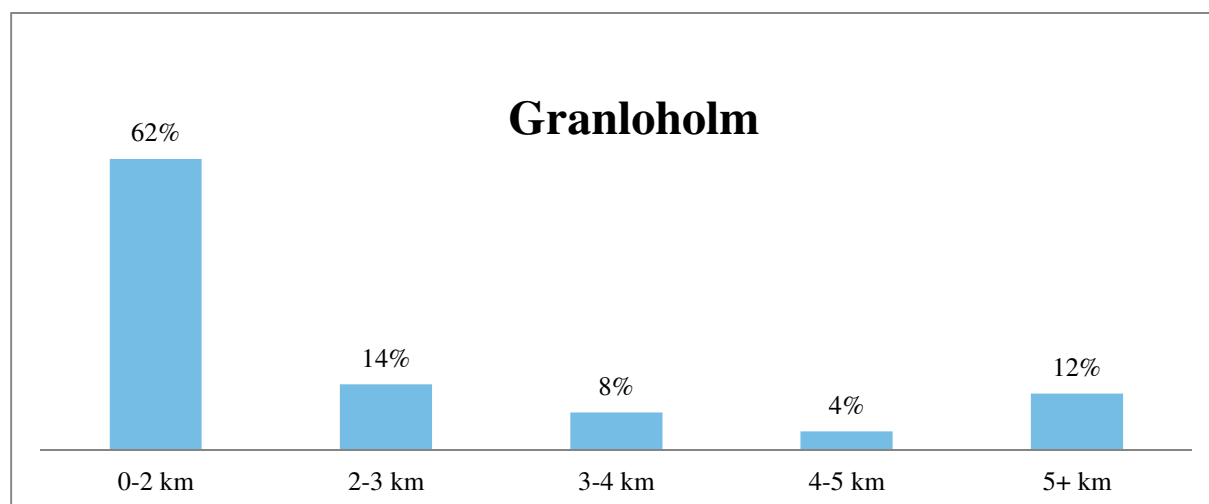
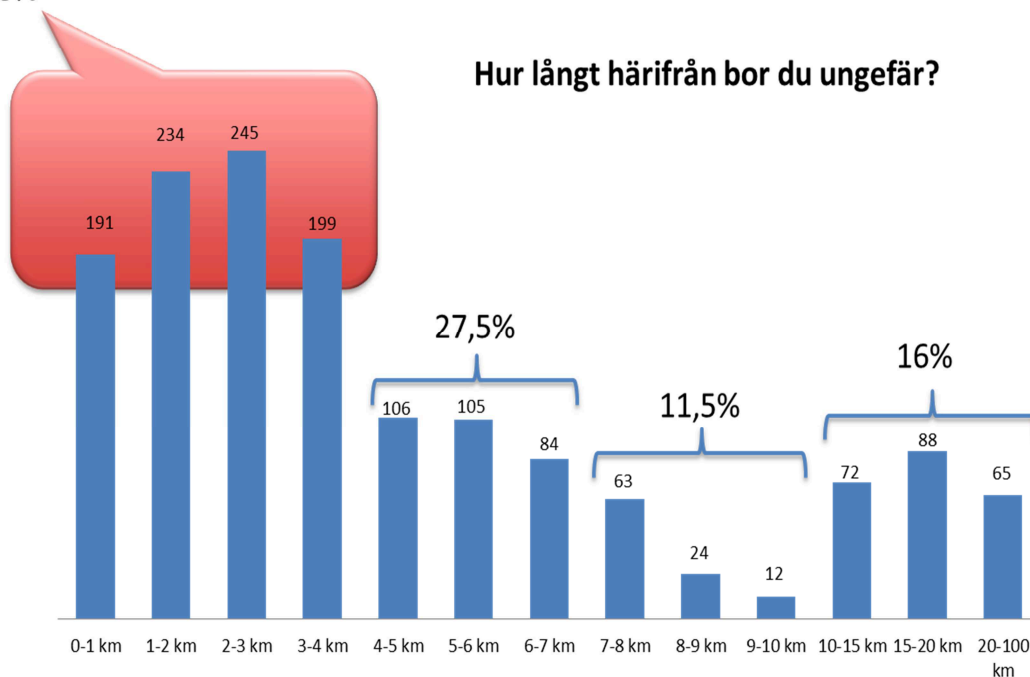
Hur långt härifrån bor du ungefär?

Avståndet man är beredd på att åka för att komma till ett natur & friluftsområde beror på dess karaktär. Södra Berget med sin speciella inriktning som ett upplevelseområde med hög service lockar många långväga. Hela 38% har åkt mer än 10 km medans Norra Berget har 12%, Sidsjön och Granloholm endast 2%. Snittet för anläggningarna är 16% längre än 10 km.

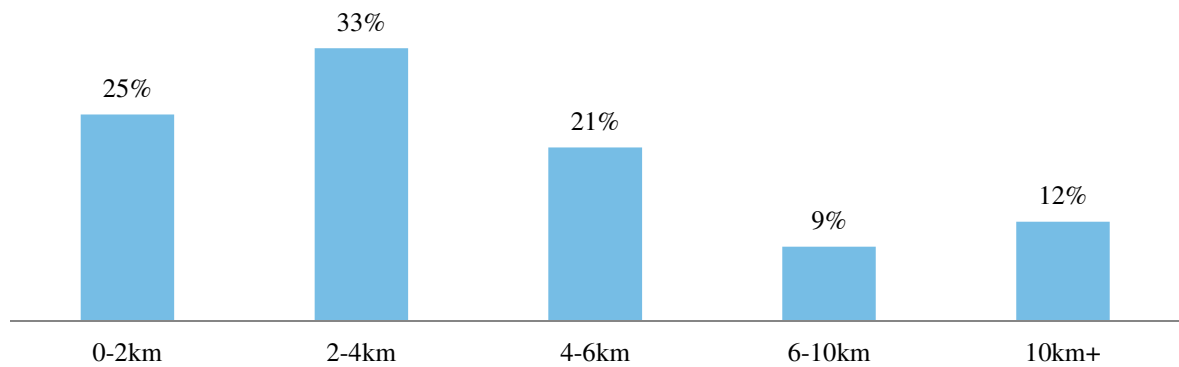
Inom 4 km är det totalt 45%. Granloholm 84%, Norra Berget 58%, Sidsjö 62% och Södra Berget 20%

Intressant är att se att Södra berget har en stor andel besökare på ett avstånd längre än 10 km och det är långt

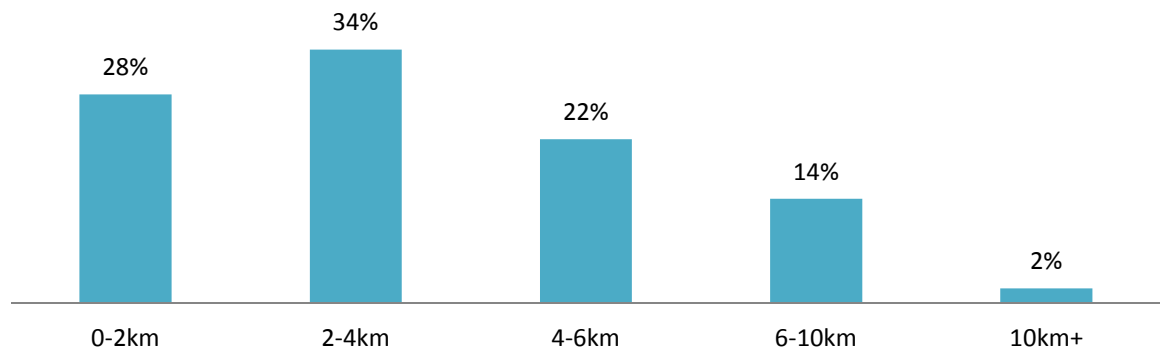
45%

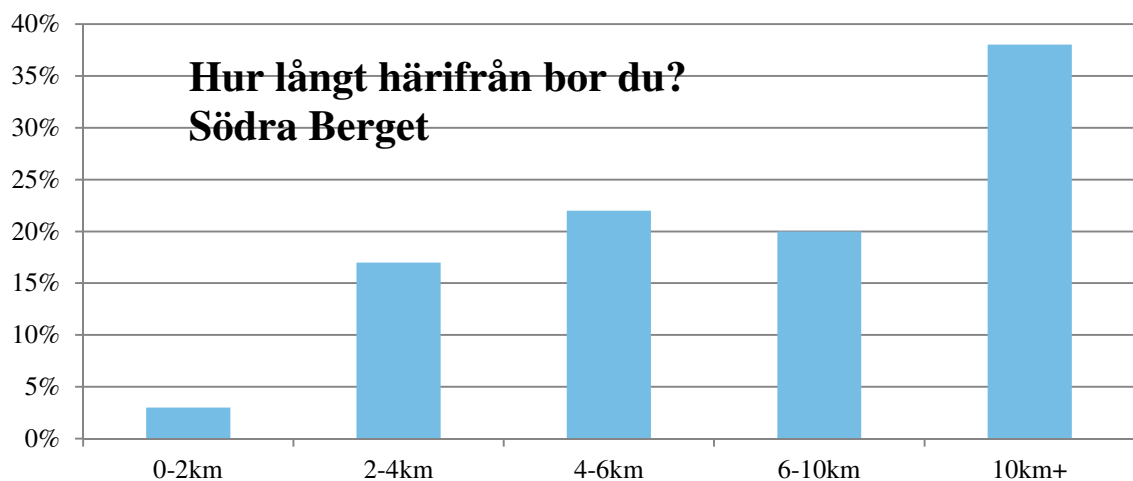
6. Hur långt härifrån bor du ungefär? Norra Berget

6. Hur långt härifrån bor du ungefär? Sidsjön

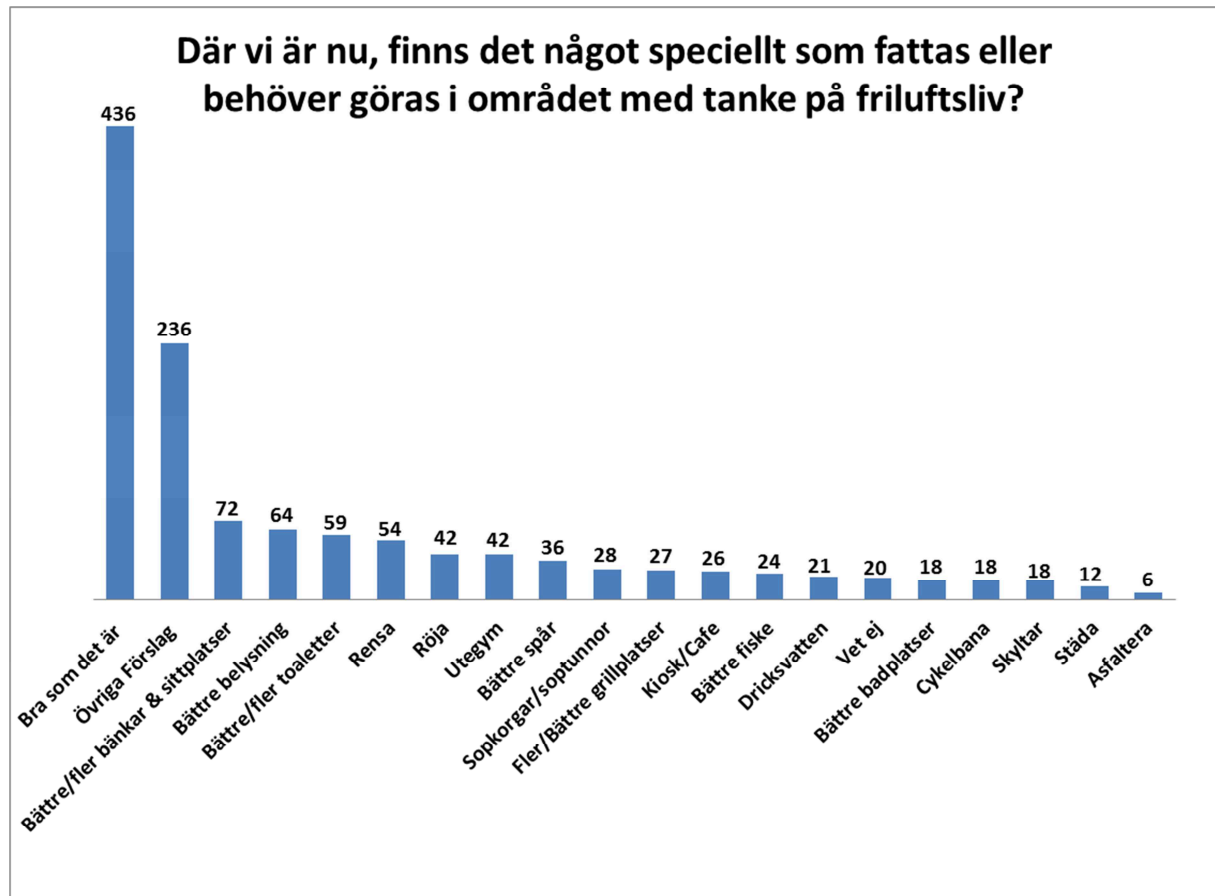

Hur långt härifrån bor du? Södra Berget

Där vi är nu, med tanke på friluftsliv är det något speciellt som fattas eller behöver göras i området?

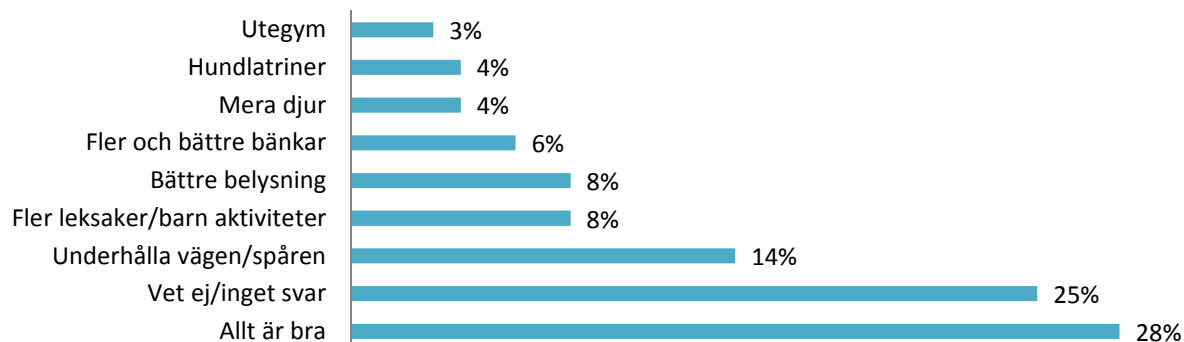
Ser vi på totalen i tabellen nedan är Sundsvallsbon relativt nöjda med tingens ordning, dryga 30% oavsett vart man frågar. Belysningen och skötseln på spåren är prioriterat av våra användare.

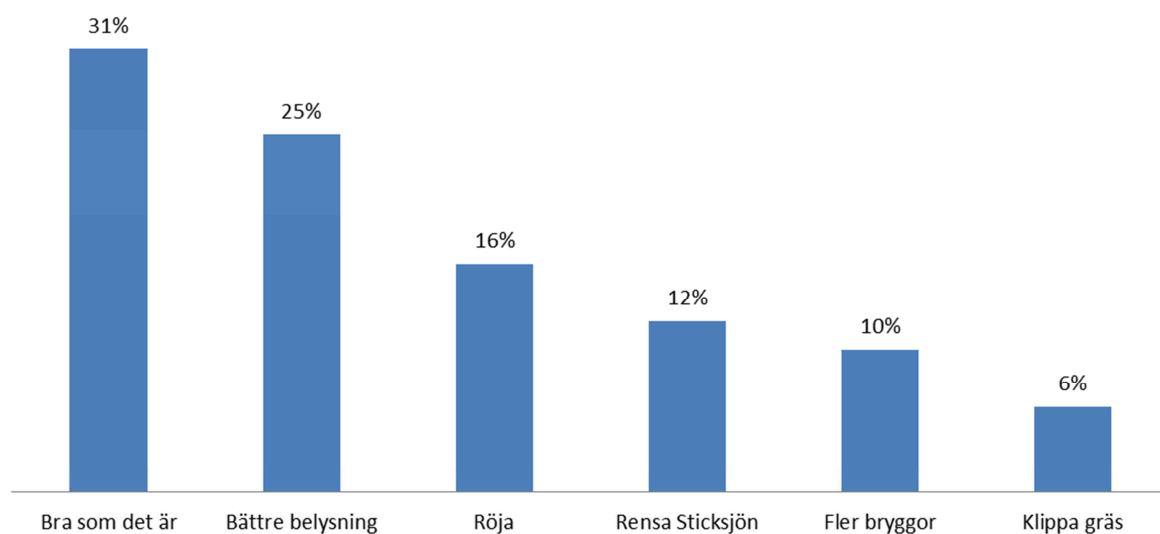
Där vi är nu, finns det något speciellt som fattas eller behöver göras i området med tanke på friluftsliv?

Norra berget

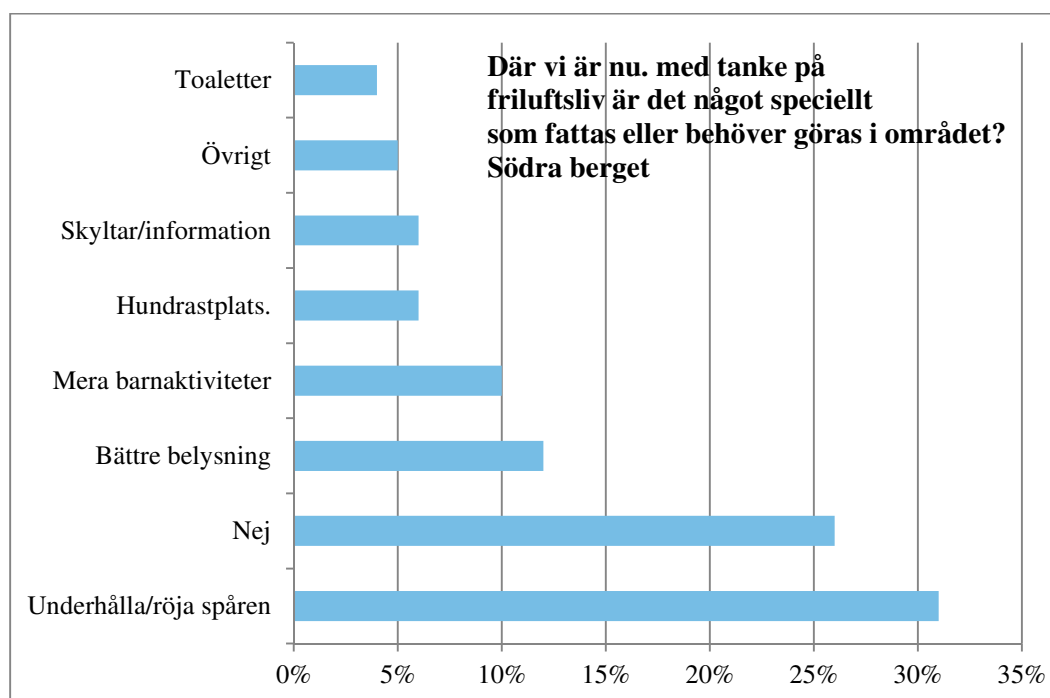
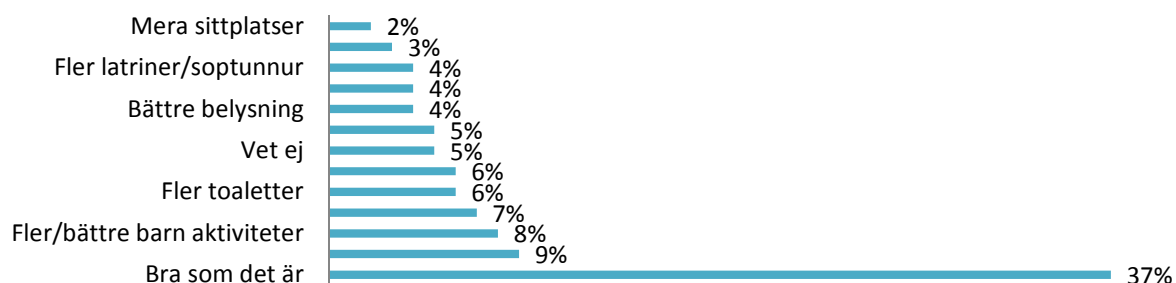

Där vi är nu, finns det något speciellt som fattas eller behöver göras i området med tanke på friluftsliv?

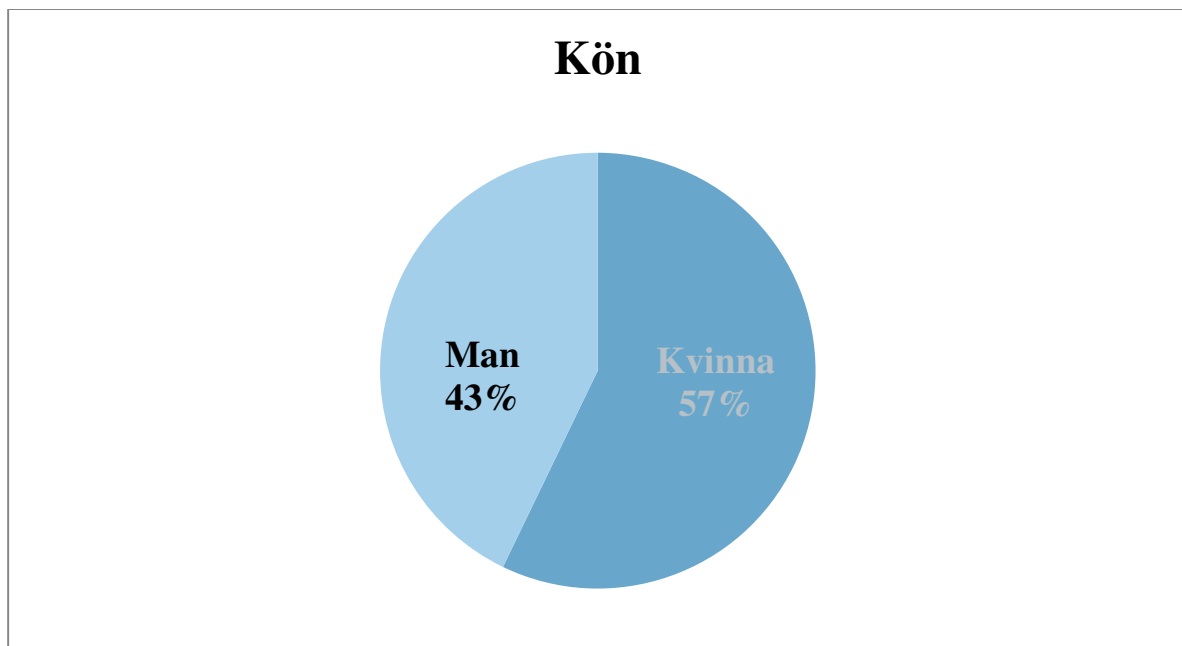
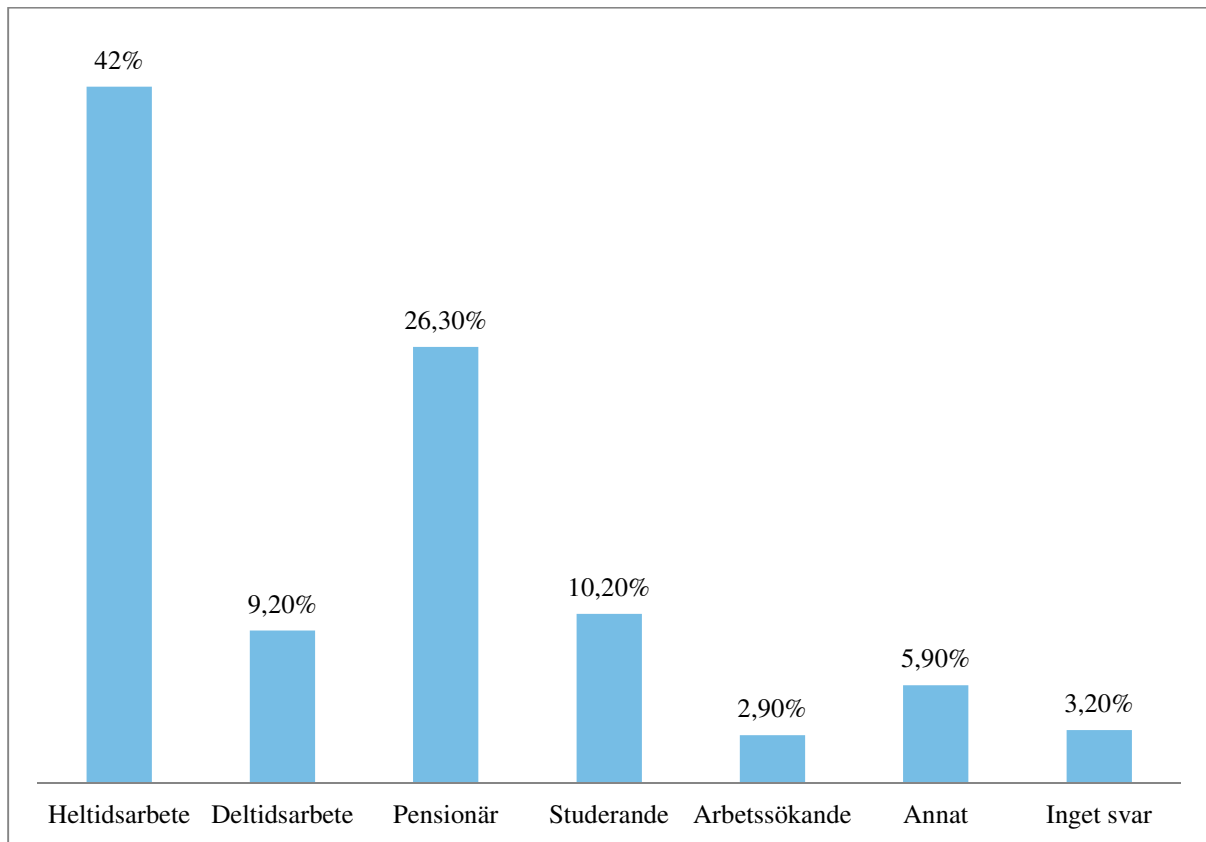
Granloholm

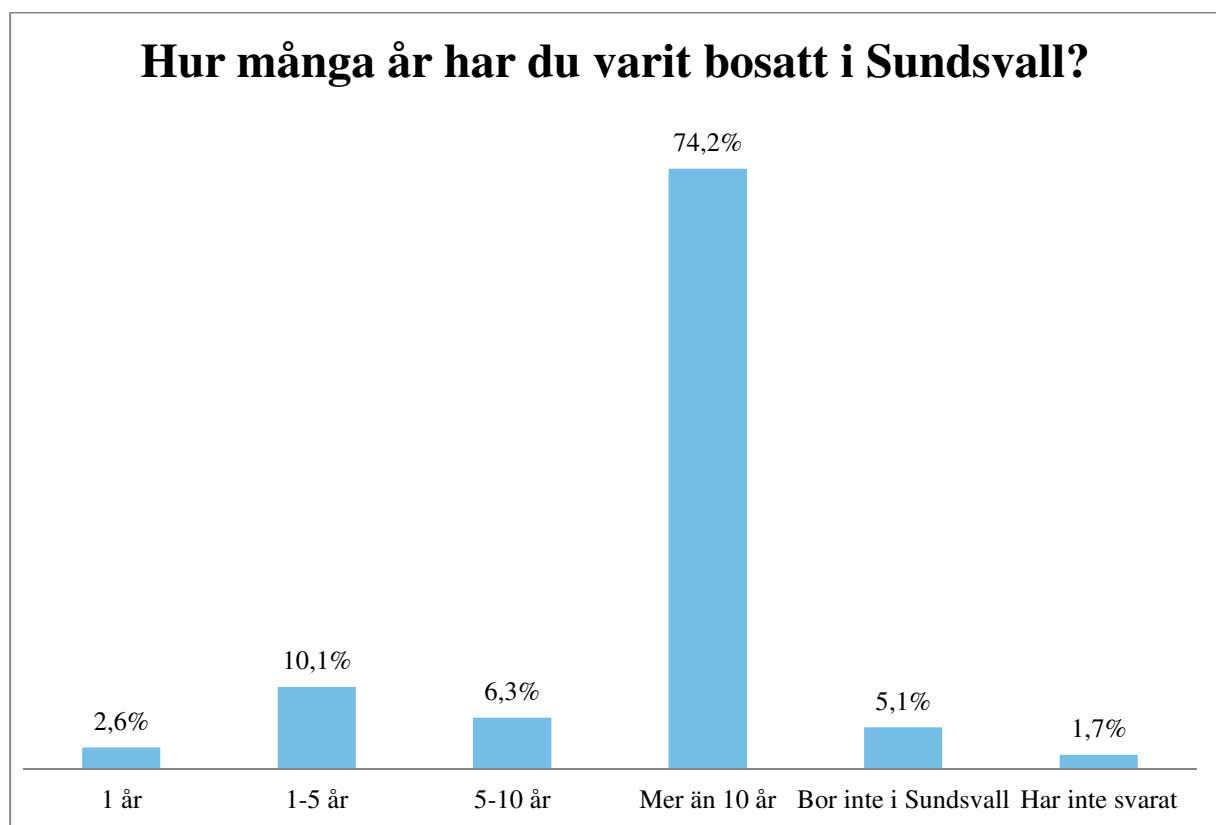
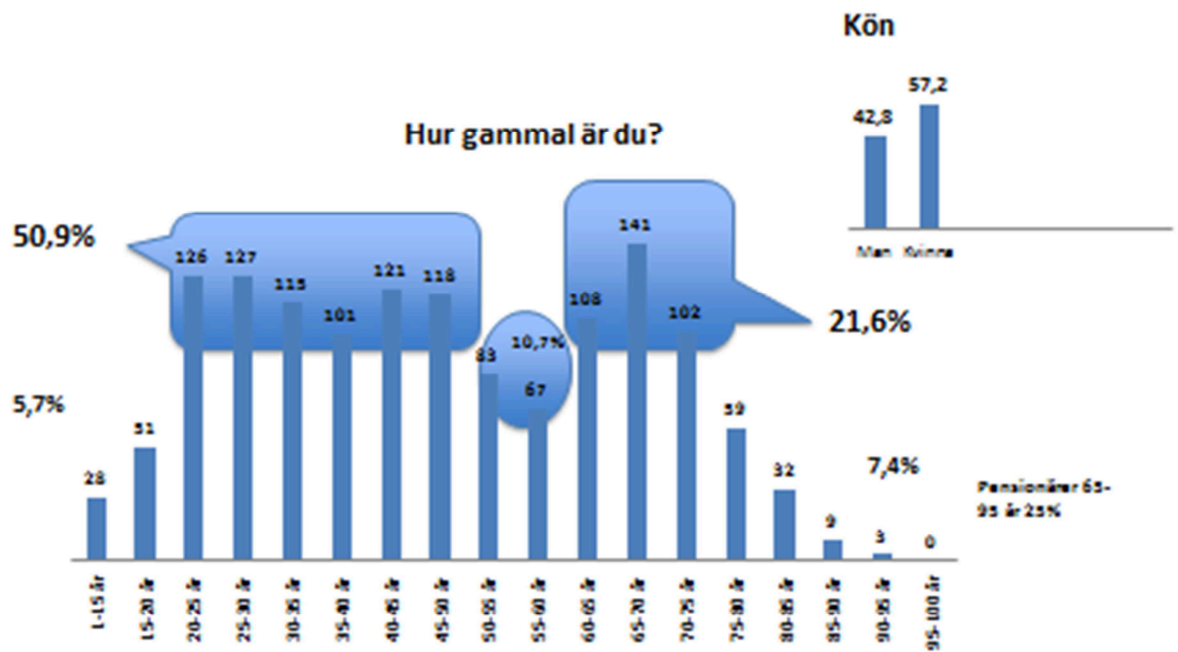

7. Där vi är nu, finns det något speciellt som fattas eller behöver göras i området med tanke på friluftsliv? Sidsjön

Vilken har varit din huvudsakliga sysselsättning de senaste 12 månaderna

Var växte du upp?

92,3%

1,6%

3,7%

2,4%

Sverige

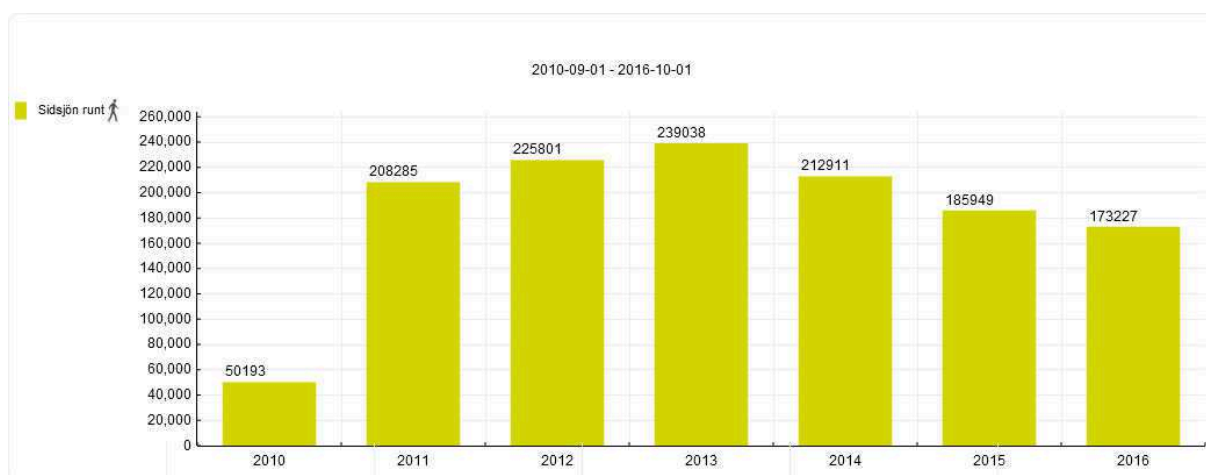
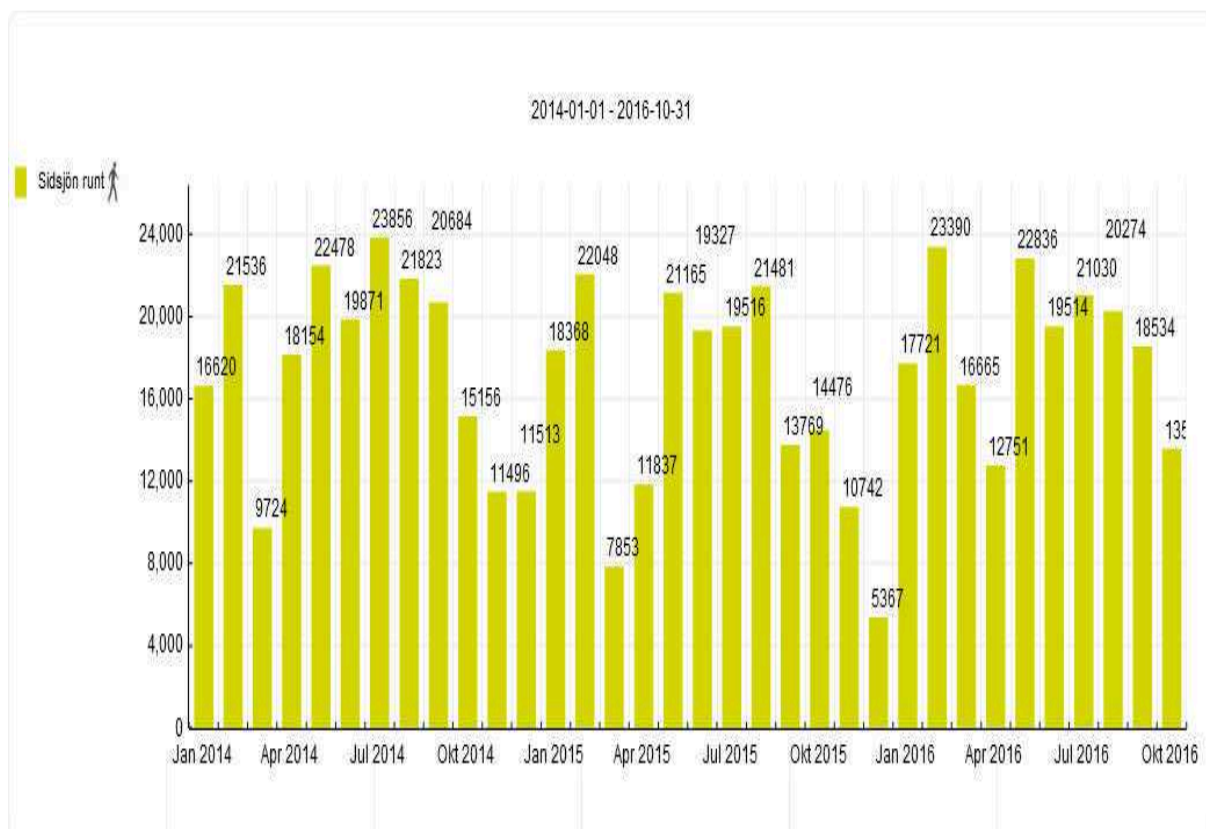
Norge, Finland,
Danmark

Annat land

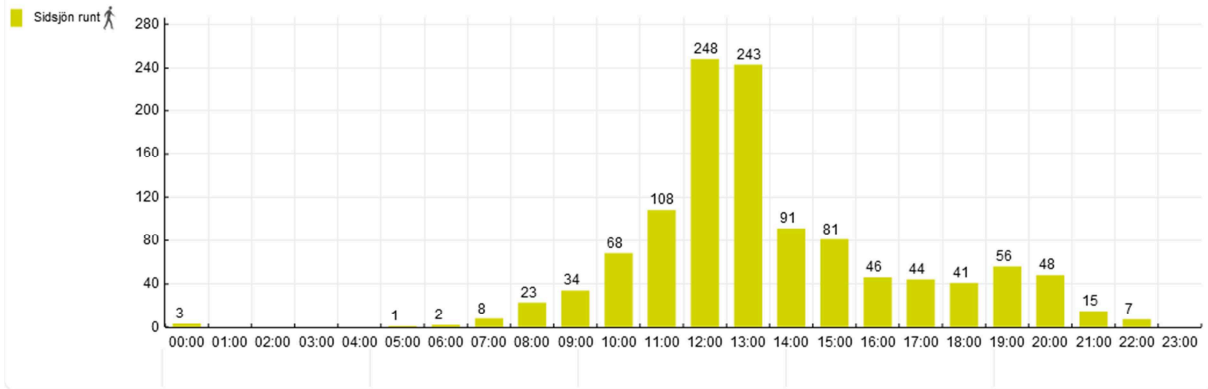
Inget Svar

Mängdmätningar

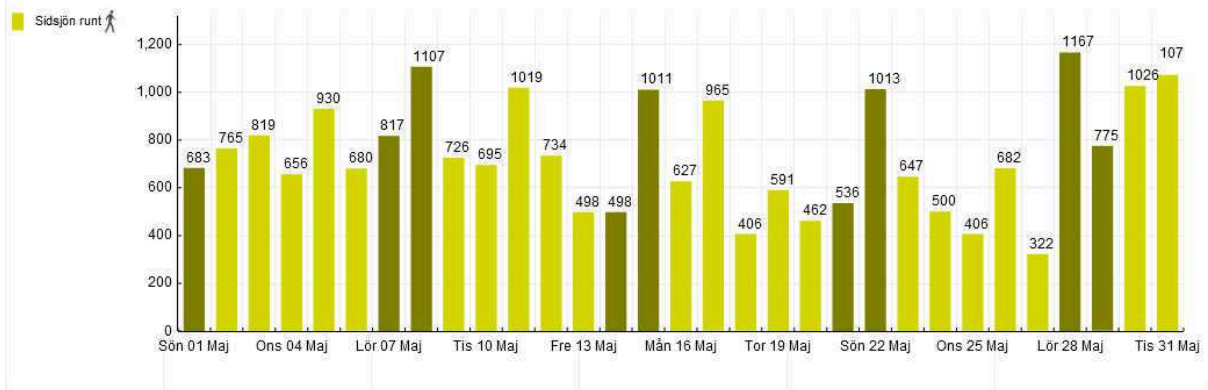
Sedan sex år tillbaks har vi fem mätare ute som mäter passager på specifika platser. Några av mätarna är flyttbara för att under kortare tider kolla platser eller evenemang. Vår äldsta mätare har räknat i sex år på samma ställe i september 2016. Mätaren finns vid bron över Vackra bäcken och lite om hur vi kan leka med resultaten redovisas neda. Alla dessa mätares resultat är en skatt och kombinerat med övriga undersökningars resultat kan vi säga att vi vet mycket men har en del kvar att utveckla

2016-05-28 - 2016-05-28

2016-05-01 - 2016-05-31

Nyckeltal 6 år

- Total trafik för perioden som är analyserad:1,295,404

- Dagligt medelvärde:583

Veckodagar:541 / Helgdagar:687

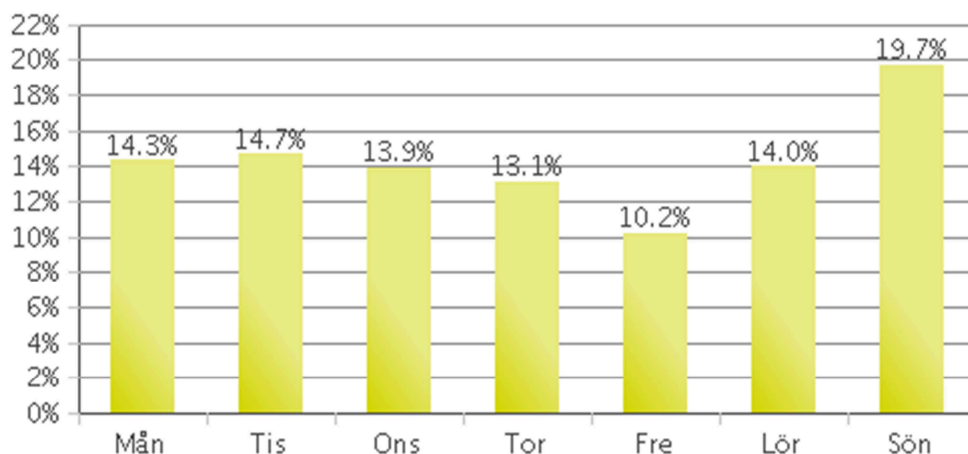
- Max. medelvärde (Februari):827

- Min. medelvärde (December):265

- Den mest trafikerade dagen i veckan:Söndag

- Mest trafikerade dagarna av den analyserade perioden:

1. Söndag 18 Januari 2015 (2,488)

Enkät om SKOLSKOGAR i Sundsvalls kommun

Skolans/förskolans namn:

Stadsdel/ort:

Kursiv text är hämtad från föreningen Skogens hemsida och ska ses som en hjälp när ni svarar på enkäten. Föreningen har arbetat fram konceptet "Skolskogar" tillsammans med en rad olika aktörer. Mer information hittar ni på föreningens hemsida, www.skogeniskolan.se.

Definition <i>"En skolskog är ett avgränsat område som disponeras av skolan för lektioner och utevistelser. Här kan teorier testas i praktiken. Skolan har med markägaren en överenskommelse om skolskogen där skolan får tillstånd att göra lite mer än vad allemansrätten tillåter, exempelvis bygga eldplats, bygga vindskydd eller kanske avverka några träd"</i>		
Fråga	Ringa in lämpligt svar	
1. Har er skola/förskola en skolskog enligt definitionen?	Ja	Nej
2. Skulle ni vilja ha en skolskog enligt definitionen?	Ja	Nej
Användning av skolskogen <i>"Markägaren fortsätter att sköta området som han/hon planerat. Det är dock en utmärkt möjlighet för skolans del att få ta del av planeringen av skogsområdets skötsel och att få utföra enklare skogsarbete som röjning eller plantering. Nya kontakter med föräldrar och andra vuxna kan uppstå på ett sätt som inte är möjligt i klassrummet. Personer som inte vill prata inne i klassrummet kan mötas på ett mera avspänt sätt i skolskogen"</i>		
Fråga	Ringa in lämpligt svar	
3. Använder er skola/förskola skogen i undervisningen?	Ja	Nej
4. Ni som har en skolskog som tillgång, men kanske inte använder den alls eller i liten omfattning. Varför är det så? Beskriv.		
5. Behöver er skola/förskola hjälp med att "komma i gång" med er skolskog som utbildning eller inspiration? Ge gärna förslag nedan.	Ja	Nej

Ni som svarat nej på fråga 3 kan gå direkt till fråga 14.		
Vinster med skolskog		
<i>”Skolan vinner på</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - att området är klart definierat och att alla får vetskap om rättigheter och skyldigheter - att nyanställda, vikarier och praktikanter kan se vad som är överenskommet 		
<i>Markägaren vinner på</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - att han/hon vet vad skolklasserna gör på hans/hennes mark - att han/hon aktivt medverkar till att eleverna lär sig mer om skog och skogsbruk” 		
Fråga	Ringa in lämpligt svar	
6. Vet ni vem som äger den skog ni använder?	Ja	Nej
7. Kan ni använda skogen i er närhet med någon sorts form av outtalad överenskommelse?	Ja	Nej
8. Har er skola/förskola en skog som kan användas utan en överenskommelse och där man inte eldar och bygger?	Ja	Nej
9. Finns någon speciellt ansvarig på er skola/förskola för skolskogen? Vad heter i så fall den personen? Namn:	Ja	Nej
10. Hur långt är det till en skog från er skola/förskola? Ange i km:		
11. Skriv ut en karta från www.eniro.se och rita in vilken skog ni använder som skolskog så noggrant som möjligt. Bifoga kartan med enkäten.		
Skolskogens storlek		
<i>”Om området är för litet blir markslitage stort. Men även ett litet närområde är värdefullt beroende på hur skolans närmiljö ser ut. Skolor i skogsbygder kan ha stora skolskogar på flera hundra hektar där man kan följa markägarens sätt att sköta skogen, delta i planeringen av skogliga åtgärder och kanske genomföra vissa av dem.”</i>		
Fråga		
12. Kan ni uppskatta storleken på skogen ni använder? Ange i m ²		
Skolskogens natur		
<i>”Den idealiska skolskogen är omväxlande med många olika biotoper (skogsmiljöer). Öppna platser (äng, hygge, lucka i skogen) är värdefulla liksom skog av olika ålder. Tillgång till vatten som bäckar och sjöar inom området är en fördel. En parkliknande skog kan även utnyttjas men användningsområdet begränsas då. En del skolor har en kombination av ett litet närområde och en större skolskog som utnyttjas t.ex. då skolan har temadagar. Naturliga avgränsningar som vägar, stigar, bäckar och åkrar gör att skolskogen är lättare att</i>		

överblicka.”

Fråga

13. Kan ni beskriva er skolskog?

Skolskog som pedagogiskt verktyg

”Med hjälp av skolskogen får skolan tillgång till ett område som mera permanent finns tillhanda för skolans räkning. Genom att göra ett avtal med markägaren kan skolan få tillstånd att göra lite mer än vad allemansrätten tillåter – göra stigmarkeringar, sätta ut fasta skyltar, bygga eldplats, vindskydd, kanske broar eller fågeltorn, sätta upp fågelholkar och kanske avverka några träd. Varför inte rätten att hugga skolans julgran?”

Fråga (förskolor kan hoppa över fråga 14-15)

Ringa in lämpligt svar

14. Har er skola någon gång använt naturskolan ”Kom Ut” i er undervisning?

Ja

Nej

15. Är någon av er personal utbildad i ”skogen i skolan”?

Ja

Nej

16. Har ni önskemål på någon speciell skog ni skulle vilja använda som skolskog och som ni inte använder idag?

Ja

Nej

Om möjligt rita in den på en utskriven karta från www.eniro.se och bifoga enkäten.

17. Lär ni ut vad som bygger upp en skog, vilka invånare den har och att man måste ta hänsyn till dem som bor där?

Ja

Nej

18. Vilka faciliteter skulle ni vilja ha i er skolskog (som t.ex. vindskydd, eldplats mm)

Kvalitetsmätning

Vi har försökt med en form av kvalitetsmätning vid Sidsjön och på Ryggkurvan. Under en timme räknar vi förbipasserande och lägger till detta flera olika kriterier. Kriterierna för kvalitetsmätningarna är antal, kön, ålder, ensam, grupp, om man springer eller går samt i vilken riktning, tilläggsinformation som att man kommer med bil, har hund eller barnvagn med sig. Vi antecknar också dag, tid på dygnet samt vädret för att kunna förklara avvikelser.

Sidsjö 9 mättillfällen	Kön	Medeltal/tim	Medelålder	Antal % av alla som ingår i en grupp	Antal % av alla som springer	Antal % av alla som har hund	Antal % av alla som har barnvagn
Sommar	Man	16	43,1				
	Kvinna	26	37,4				
	Totalt	42	40,3	42,6 %	11,6 %	5,4 %	5,8 %
Höst	Man	20	32,7				
	Kvinna	30	32,8				
	Totalt	50	32,7	55%	13%	16,6%	5,7%
Ryggkurvan 6 mättillfällen	Man	9	51,5				
	Kvinna	13	41,2				
	Totalt	24	46,6	29,8 %	18 %	4,2 %	0 %
Höst	Man	29	40,2				
	Kvinna	38	35,2	31%	27,6	8,9	0%
	Totalt	67	37,7				

- Besöksantalet stiger markant på hösten.
- Det man slås av som betraktare är att många äldre par dyker upp och i väldigt hög ålder på båda ställen Den klart dominerande gruppen är ensamma kvinnor runt 30 år. Skillnaden mellan Sidsjön är markant där ryggkurvan är det ställe som mycket är inriktat på motion när man runt Sidsjön flanerar mer, kommer i grupp, matar fåglar, badar, fiskar mm.
- Underlaget är litet men allt pekar på att våra besökare runt Sidsjön är yngre än på de på Ryggkurvan.
- I alla mätningar utom två är det fler kvinnor än män

- Ensamma kvinnor/säkerhet. Mätningarna har hittills endast gjorts dagtid och man kan konstatera att vid såväl Sidsjön som på Ruggkurvan motionerar många ensamma kvinnor. Avverkningarna runt Ryggkurvan har med största säkerhet ökat antalet ensamma kvinnor som känner sig tryggare där man syns och ser.
- Det är betydligt fler som kommer i grupp eller sällskap runt Sidsjön.
- Förvånansvärt få springer men det blir fler både till procent och till antal på hösten
- Väderlek och tid på dygnet påverkar besöksantalet. Man kan dock konstatera att även om det regnar och blåser har vi besökare.
- Att åka bil till platserna förekommer men faktiskt i en ganska liten utsträckning i förhållande till besöksantalet. Svårt att mäta då det finns många angörningspunkter.
- Ca 5% av besökarna går med hund sommartid. Samma förhållande gäller barnvagn. På höst och kvällstid ökar antalet hundar.